

Uchwała Nr LV/314/2010
Rady Powiatu w Wyszku
z dnia 22 września 2010 roku.

w sprawie zmiany Uchwały Nr XXVIII/188/2008 Rady Powiatu w Wyszku z dnia 26 listopada 2008r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszku na lata 2008 -2015”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1988r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

W załączniku do uchwały Nr XXVIII/188/2008 Rady Powiatu w Wyszku z dnia 26 listopada 2008 r. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wyszku na lata 2008 -2015” „Spis Treści” (str.2) otrzymuje brzmienie, jak załącznik Nr 1 do uchwały oraz „Rozdział IV. Strategia Powiatu” (str. 110- 177) otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Wyszku.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Małgorzata Slesik - Nasiadko

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr LV/314/2010
Rady Powiatu w Wyszkowie
z dnia 22 września 2010 r.

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE WYSZKOWSKIM”	7
1. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej.....	8
2. Zgodność z krajowymi i lokalnymi strategiami	9
3. Wykaz aktów prawnych odnoszących się do polityki społecznej.....	12
II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU WYSZKOWSKIEGO	14
1. Powiat wyszkowski, położenie i podstawowe dane.....	14
2. Zarys sytuacji społeczno-demograficznej	15
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE POWIATU WYSZKOWSKIEGO	22
1. Pomoc społeczna.....	22
2. Edukacja	60
3. Ochrona zdrowia	77
4. Niepełnosprawność	80
5. Rynek pracy.....	98
6. Bezpieczeństwo publiczne	104
IV. STRATEGIA POWIATU	110
1. Wizja powiatu	110
2. Misja powiatu	110
3. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia; mocne strony i słabe strony	110
4. Problemy	120
5. Lista głównych celów strategii rozwiązywania problemów społecznych (cele strategiczne)	123
6. Harmonogram	146

PRZEWODNICZĄCA RADY

Małgorzata Ślesia - Nawiudko

IV. STRATEGIA POWIATU

1. Wizja powiatu

Zdrowy, bezpieczny, prężnie rozwijający się powiat z dostosowaną do potrzeb infrastrukturą, z bogatą ofertą usług socjalnych, edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych.

2. Misja powiatu

Sprawny system wsparcia społecznego mający na celu integrację i aktywizację społeczną, wyrównujący szanse osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałający ich wykluczeniu.

3. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia; mocne strony i słabe strony

Jedną z najbardziej popularnych technik służących do konstruowania strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT: mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) ma na celu zbadanie i przeprowadzenie kompleksowej oceny zdolności do działania w konkretnym otoczeniu.

Najogólniej rzecz ujmując, analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych stron instytucji, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim dysponujemy oraz odpowiedzieć na pytanie w jakim stopniu nasze zasoby odpowiadają potrzebom i wymogom środowiska, w którym działamy.

Badane grupy czynników są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia nas na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji.
- Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

- Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjającą dla instytucji sytuację. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty.
- Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór wydarzeń i procesów, które tworzą niekorzystną dla instytucji sytuację w otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa.

3.1. Pomoc społeczna

MOCNE STRONY:

- 1) zasoby ludzkie;
- 2) dogodne położenie względem aglomeracji warszawskiej na trasie zachód-wschód;
- 3) istniejąca infrastruktura instytucji pomocy społecznej;
- 4) możliwość pozyskiwania środków unijnych;
- 5) działający wolontariat;
- 6) istniejące instytucje wspomagające rodzinę;
- 7) opracowywanie gminnych i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 8) realizacja „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim na lata 2004 -2014”;
- 9) realizacja powiatowego „Programu Aktywności Lokalnej w powiecie wyszkowskim na lata 2008 -2013”;
- 10) rozwój Centrów Aktywności Lokalnej;
- 11) realizacja Powiatowego Programu Poprawy Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego „Bezpieczne Mazowieckie - Bezpieczny Powiat Wyszkowski 2008-2010”;
- 12) opracowanie i realizacja „Programu Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy”;
- 13) realizacja programu naprawczego w DPS w Brańszczyku;
- 14) realizacja programu naprawczego w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Dębinkach;
- 15) opracowywanie i realizacja WPI w powiecie wyszkowskim;
- 16) realizacja projektów systemowych przez GOPS-y i PCPR w ramach PO KL w latach 2008-2013
- 17) inicjatywy obywatelskie i aktywne grupy społeczne;
- 18) rozwój sponsoringu;
- 19) zaangażowanie społeczne;

- 20) wzrost zainteresowania i zrozumienia problemów społecznych,
- 21) wykorzystanie strony internetowej PCPR i lokalnych mediów do informowania społeczeństwa o możliwościach skorzystania ze świadczeń, kursów i szkoleń.

SLABE STRONY:

- 1) nieskoordynowany system działań instytucji i organizacji pozarządowych;
- 2) mała liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i dziecka;
- 3) niewystarczająca pomoc dla organizacji pozarządowych ze strony samorządów terytorialnych;
- 4) bariery architektoniczne w dostępie do infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych;
- 5) brak mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych;
- 6) niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej oraz zatrudnienie odpowiednich specjalistów;
- 7) izolacja społeczna rodzin z dysfunkcjami;
- 8) niechęć rodzin dysfunkcyjnych do współpracy z instytucjami wspomagającymi;
- 9) wysokie rejestrowane bezrobocie;
- 10) niskie kwalifikacje członków rodzin dysfunkcyjnych;
- 11) wzrost uzależnień;
- 12) trudna sytuacja materialna rodzin wymagających wsparcia;
- 13) trudna sytuacja mieszkaniowa i lokalowa rodzin dysfunkcyjnych;
- 14) konsumpcyjny styl życia;
- 15) wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych;
- 16) zbyt późno prowadzone programy profilaktyczne, uboga oferta organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- 17) brak dostatecznej liczby świetlic socjoterapeutycznych;
- 18) niewystarczająca kadra fachowców zatrudnionych w obszarach polityki społecznej;
- 19) pauperyzacja części społeczeństwa oraz pogłębianie się różnic między poszczególnymi grupami społecznymi;
- 20) roszczeniowość postaw i wyuczona bezradność klientów pomocy społecznej;
- 21) obniżenie poziomu życia;
- 22) niski poziom zadowolenia społecznego;
- 23) spadek wartości i autorytetów społecznych;
- 24) niski poziom mobilności społecznej;
- 25) niski poziom wiedzy na temat kultur i tradycji cudzoziemców, brak tolerancji.

SZANSE:

- 1) możliwość kreowania przez samorzady gminne i samorząd powiatowy lokalnej polityki społecznej;
- 2) rozwój współpracy już istniejących instytucji;
- 3) możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom;
- 4) rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, tworzenie partnerstw;
- 5) propagowanie idei rodzin zastępczych;
- 6) możliwość organizacji wolnego czasu dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych;
- 7) zmiana polityki społecznej państwa i zapewnienie dostatecznych środków;
- 8) współpraca z krajami Unii Europejskiej – możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych;
- 9) bliskość Warszawy;
- 10) podjęcie ścisłej współpracy w tworzeniu ofert kulturalnych z sąsiednimi powiatami;
- 11) uzyskanie wsparcia zewnętrznego na działania społeczno-kulturalne, oświatowe, zdrowotne itp.;
- 12) tworzenie spójnego prawa ustawodawczego i wykonawczego w różnych obszarach życia społecznego;
- 13) prowadzenie polityki prorodzinnej państwa;
- 14) zwiększenie skuteczności działań systemu pomocy społecznej;
- 15) prowadzenie polityki aktywizującej.

ZAGROŻENIA:

- 1) brak stabilnej polityki państwa;
- 2) utrzymywanie niskich nakładów finansowych na opiekę zdrowotną, edukację i pomoc społeczną;
- 3) emigracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym;
- 4) rozluźnienie więzi rodzinnych;
- 5) rozczarowanie społeczne polityką państwa;
- 6) upadek autorytetów moralnych i społecznych;
- 7) roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność;
- 8) marginalizowanie problemów społecznych;
- 9) wzrastająca liczba ludzi ubogich;
- 10) starzenie się społeczeństwa;
- 11) zdeprecjonowanie roli rodzica w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
- 12) niesprzyjające warunki społeczno – ekonomiczne do zakładania rodziny;
- 13) niespójne przepisy prawne dotyczące różnych obszarów życia społecznego;

- 14) pogłębiające się patologie społeczne;
- 15) pauperyzacja społeczeństwa;
- 16) brak spójnej polityki prorodzinnej państwa;
- 17) skomplikowane, pracochłonne, ograniczone czasowo procedury związane z pozyskiwaniem i rozliczaniem środków zewnętrznych, w tym unijnych;
- 18) brak ciągłości i płynności finansowej zatwierdzonych projektów;
- 19) uprzedzenia społeczne wobec osób niepełnosprawnych, o niskim statusie społecznym i ekonomicznym, cudzoziemców oraz osób długotrwale pozostających bez pracy.

3.2. Edukacja

MOCNE STRONY:

- 1) wystarczający potencjał edukacyjny;
- 2) odpowiednia baza lokalowa;
- 3) wyposażenie i wykwalifikowana kadra;
- 4) dostępność do systemu edukacyjnego bez względu na miejsce zamieszkania;
- 5) sprzyjające warunki do kształcenia w szkołach niepublicznych;
- 6) upowszechnianie edukacji ekologicznej w formach pozalekcyjnych.

SŁABE STRONY:

- 1) brak dostępu dzieci w wieku przedszkolnym do form edukacyjnych odpowiednich do rozwoju psychospołecznego;
- 2) niewystarczające wyposażenie i dostęp do nowych technologii informatycznych i dóbr kultury;
- 3) niewystarczająca liczba oddziałów przedszkolnych i żłobków;
- 4) niewystarczająca liczba zatrudnionych specjalistów: pedagogów szkolnych, psychologów, terapeutów, odpowiednio wykwalifikowanych nauczycieli języków obcych, pielęgniarek;
- 5) brak dodatkowych zajęć z nauki języka obcego;
- 6) niewystarczająca oferta organizacji zajęć poza lekcyjnych;
- 7) niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- 8) występowanie przemocy rówieśniczej na terenie szkoły;
- 9) niewystarczająca liczba świetlic szkolnych z wydłużonym czasem pracy;
- 10) niedostateczna funkcja szkoły w zakresie integracji środowisk, grup i animacji środowisk zaniedbanych i marginalizowanych;
- 11) niedofinansowanie zadań oświaty.

SZANSE

- 1) możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (w tym unijnych);
- 2) stabilna polityka oświatowa;
- 3) dostosowanie wynagrodzeń pedagogów do posiadanych kwalifikacji i umiejętności pedagogicznych;

ZAGROŻENIA

- 1) niespójność przepisów prawa;
- 2) niestabilna polityka edukacyjna państwa;
- 3) utrzymywanie niskich nakładów finansowych na edukację;
- 4) upadek autorytetów szkolnych;
- 5) zdeprecjonowanie roli rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
- 6) brak ciągłości i płynności finansowej;

3.3. Ochrona zdrowia

MOCNE STRONY

- 1) szpital powiatowy będący jednostką organizacyjną Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w powiecie wyszkowskim, z zapewnioną nocną pomocą lekarską i pielęgniarską;
- 2) wysoko wykwalifikowana kadra medyczno-lekarska i pielęgniarska;
- 3) wysoka jakość świadczeń medycznych (ISO, ocena pacjentów – ankieta);
- 4) wykonywanie inwestycji (modernizacja, remonty, informatyzacja, zakup sprzętu medycznego) finansowanych ze środków pozyskanych z zewnątrz i własnego wkładu finansowego;
- 5) życzliwość i zrozumienie firm w zakresie spłaty wierzytelności SPZZOZ;
- 6) przychylność władz samorządowych;
- 7) angażowanie środków własnych powiatu na inwestycje i zakup aparatury medycznej;
- 8) konstruktywna współpraca z Policją, Sanepidem, Powiatowym Urzędem Pracy i Strażą Pożarną w powiecie;
- 9) funkcjonujące hospicjum domowe

SŁABE STRONY

- 1) niedobory kadrowe w grupie zawodowej lekarzy, trudności w zabezpieczeniu opieki lekarskiej w ramach zatrudnienia na umowę o pracę zgodnie z obowiązującym czasem pracy lekarzy;

- 2) potrzeby przeprowadzenia modernizacji poszczególnych komórek organizacyjnych (oddziałów, pracowni diagnostycznych) celem dostosowania do obowiązujących norm;
- 3) niewystarczająca liczba oddziałów specjalistycznych;
- 4) brak środków własnych na remonty i modernizację;
- 5) braki w sprzęcie i aparaturze medycznej nie pozwalającej na rozszerzenie zakresu świadczeń diagnostycznych (wskazany zakup tomografu komputerowego), sprawiające trudności z powodu braku środków finansowych;
- 6) bariery architektoniczne w placówkach służby zdrowia;
- 7) niewystarczająca liczba poradni specjalistycznych;
- 8) niewystarczająca liczba kontraktowanych świadczeń medycznych;
- 9) brak zakładu opieki leczniczej;
- 10) trudna dostępność do lekarzy specjalistów i rehabilitacji leczniczej;
- 11) niewystarczająca liczba pielęgniarek środowiskowych;
- 12) niewystarczająca liczba personelu zatrudnionego w hospicjum domowym;
- 13) brak personelu medycznego – lekarzy, pielęgniarek, innego średniego personelu (położne, technicy medyczni, fizykoterapeuci) z uwagi na średnią wiekową i trudności w pozyskiwaniu absolwentów;
- 14) brak opieki psychiatrycznej dla dzieci do osiemnastego roku życia.

SZANSE:

- 1) oddłużenie placówek ochrony zdrowia celem obniżenia kosztów obsługi długów;
- 2) możliwość pozyskania środków finansowych z programów unijnych, Wojewody Mazowieckiego i Urzędu Marszałkowskiego.

ZAGROŻENIA:

- 1) zadłużenie jednostki
- 2) brak możliwości świadczenia usług komercyjnych;
- 3) migracja wykwalifikowanej kadry medycznej;
- 4) niespójność przepisów prawa;
- 5) przepisy ograniczające ilość kontraktowanych świadczeń medycznych.

3.4. Niepełnosprawność

MOCNE STRONY:

- 1) pozytywna postawa społeczna, gotowość niesienia pomocy;

- 2) umiejętność pozyskiwania środków unijnych na rzecz niepełnosprawnych;
- 3) nowowytbudowane obiekty przystosowane do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych;
- 4) silne organizacje pozarządowe i dobra współpraca z samorządami i instytucjami;
- 5) wykwalifikowana kadra;
- 6) istnienie placówek wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym;
- 7) rozwój ruchu samopomocowego i wolontariatu;
- 8) realizacja programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wyszkowskim w zakresie rehabilitacji zawodowej.

SLABE STRONY:

- 1) niskie nakłady finansowe na zaspokojenie potrzeb;
- 2) niewystarczająca ilość specjalistycznych form opieki;
- 3) brak możliwości kompleksowej pomocy dla całej rodziny niepełnosprawnego lub niepełnosprawnych;
- 4) brak środków na zatrudnienie odpowiedniej liczby specjalistów (psycholog, terapeuta);
- 5) niewystarczające udogodnienia architektoniczne;
- 6) duży wskaźnik bezrobocia wśród niepełnosprawnych;
- 7) brak spójnego systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych;
- 8) brak środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- 9) brak zakładów pracy chronionej;
- 10) niedostateczne wsparcie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu zatrudnienia;
- 11) mała aktywność osób niepełnosprawnych;
- 12) postawa roszczeniowa, bierność;
- 13) niska świadomość społeczna;
- 14) zbyt małe środki na realizację programów i zmieniające się zasady ich przyznawania.

SZANSE:

- 1) fundusze unijne;
- 2) możliwości/programy dla osób niepełnosprawnych i instytucji;
- 3) dalszy rozwój wolontariatu;

ZAGROŻENIA:

- 1) brak spójnej polityki państwowej;
- 2) biurokracja;

- 3) brak świadomości społecznej na temat niepełnosprawności i długotrwałej choroby;
- 4) utrwalone złe schematy radzenia sobie z problemem;
- 5) utrwalony, błędny pogląd społeczny na temat niepełnosprawnych;
- 6) dziedziczenie problemów;
- 7) ograniczony dostęp do pomocy medycznej i rehabilitacji;
- 8) tendencja do marginalizowania osób niepełnosprawnych;
- 9) narastająca liczba osób niepełnosprawnych;

3.5. Rynek pracy

MOCNE STRONY:

- 1) dobrze wyposażony Powiatowy Urząd Pracy w sprzęt informatyczny;
- 2) wykwalifikowana kadra PUP;
- 3) wykorzystanie strony internetowej PUP i lokalnych mediów do informowania o ofertach pracy;
- 4) dobre rozeznanie o potrzebach na lokalnym rynku pracy;
- 5) stale podnosząca swoje kwalifikacje kadra PUP;
- 6) szkolenia dla bezrobotnych dostosowane do potrzeb rynku pracy;
- 7) realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania i Zapobiegania Bezrobociu.

SŁABE STRONY:

- 1) niedostateczna baza lokalowa;
- 2) rotacja pracowników w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszkanie ze względu na niski poziom płac;
- 3) niewystarczająca liczba zatrudnionych pracowników w stosunku do realizowanych zadań;
- 4) brak zaangażowania osób bezrobotnych do uczestniczenia w poszczególnych instrumentach rynku pracy.

SZANSE:

- 1) pozyskiwanie środków krajowych oraz z Unii Europejskiej;
- 2) zwiększenie wynagrodzeń poprzez zmniejszenie kosztów pracy;
- 3) możliwość wprowadzania nowych instrumentów aktywizacji zawodowej współfinansowanych przez EFS w ramach projektów systemowych;
- 4) położenie Powiatu Wyszkiego w niedalekiej odległości od Warszawy;
- 5) warunki geograficzne i przyrodnicze do rozwoju agroturystyki;
- 6) inwestycje zagraniczne w powiecie;
- 7) zmiana polityki państwa wobec pracodawców i osób bezrobotnych;

- 8) tworzenie warunków zachęcających do dalszej aktywizacji i rozwoju dla osób zainteresowanych.

ZAGROŻENIA:

- 1) brak spójności między strukturą zatrudnienia a systemem kształcenia zawodowego;
- 2) emigracja zarobkowa ludzi młodych i wyedukowanych za granicę;
- 3) brak osób bezrobotnych spełniających kryteria ustawowe do uczestniczenia w poszczególnych instrumentach rynku pracy;
- 4) rozbudowana biurokracja ograniczająca pracę bezpośrednio z klientem;
- 5) brak zainteresowania osób bezrobotnych pomocą w wyjściu z bezrobocia;
- 6) wysokie koszty związane z zatrudnieniem – nieprzychylna polityka państwa (zbyt wysokie podatki i opłaty hamują rozwój firm zachęcając do utrzymywania „szarej strefy”);
- 7) niespójne przepisy prawne.

3.6. Bezpieczeństwo publiczne

MOCNE STRONY:

- 1) utworzenie sieci współpracy między organizacjami i instytucjami;
- 2) duża oferta pomocowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 3) realizacja programów, w tym realizacja Powiatowego Programu Poprawy Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego „Bezpieczne Mazowieckie - Bezpieczny Powiat Wyszowski 2008-2010”;
- 4) prowadzenie systematycznych, planowych działań doraźnych.

SLABE STRONY:

- 1) niedostateczna wiedza o rozmiarach zjawiska uzależnień w społeczeństwie powiatu ze szczególnym uwzględnieniem środowiska młodzieżowego;
- 2) brak finansów na badania diagnostyczno-prognostyczne zjawisk patologicznych;
- 3) niska aktywność społeczności lokalnej na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zjawisk patologicznych.

SZANSE:

- 1) tworzenie w organach administracji samorządowej ogniw, które będą się zajmowały przeciwdziałaniem uzależnieniom – lokalne programy profilaktyczne;
- 2) aktywne włączenie się placówek oświatowych w realizację programów profilaktycznych.

ZAGROŻENIA:

- 1) rosnąca przestępczość we wszystkich jej odmianach;
- 2) wzrost patologii społecznych i uzależnień;
- 3) zaniedbania wychowawcze oraz negatywny wpływ subkultur młodzieżowych;
- 4) przemoc w rodzinie,
- 5) zagrożenia pożarowe;
- 6) zagrożenia dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- 7) zdarzenia losowe, klęski żywiołowe tj.: powódzie, susze, huragany, gradobicia;
- 8) zagrożenia epidemiologiczne;
- 9) skażenia promieniotwórcze.

4. Problemy

- brak spójnego lokalnego systemu pomocy rodzinie i dziecku;
- występowanie patologii społecznych;
- niska jakość życia, brak perspektyw rozwoju, zniechęcenie, problemy mieszkaniowe;
- niski status materialny społeczeństwa;
- brak poczucia bezpieczeństwa społecznego;
- niewystarczająca praca socjalna na rzecz aktywizacji zawodowej klientów pomocy społecznej;
- uzależnienie od pomocy społecznej (dziedziczenie biedy);
- niedostateczny dostęp do poradnictwa obywatelskiego, wsparcia informacyjnego i psychologicznego;
- brak wyodrębnionej jednostki poradnictwa specjalistycznego;
- niewystarczające nakłady finansowe na działalność instytucji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej;
- niewystarczająca baza lokalowa, wyposażenie w materiały biurowe i sprzęt infrastruktury Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie;
- brak środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, oświaty i służby zdrowia;
- brak poczucia bezpieczeństwa publicznego;
- brak ośrodka interwencji kryzysowej;
- niewystarczające wsparcie dla organizacji pozarządowych;
- mała aktywność organizacji pozarządowych;

- trudności finansowe w osiągnięciu wymaganego standardu przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą w Dębinkach oraz Dom Pomocy Społecznej w Brańszczyku;
- nieodpowiednia baza lokalowa Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Dębinkach; braki w wyposażeniu;
- niewystarczająca ilość specjalistów zatrudnionych w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Dębinkach;
- długotrwały pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- brak alternatywnych form opieki nad dziećmi;
- nieskuteczne metody wychowawcze stosowane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- niewystarczający system pomocy w integracji osób mających trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, domu pomocy społecznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępczej oraz schroniska dla nieletnich, zakładu poprawczego, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego;
- trudności w osiągnięciu stabilizacji szkolnej, zawodowej, rodzinnej, społecznej wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- niski poziom wykształcenia pełnoletnich wychowanków, brak motywacji do osiągnięć;
- niewystarczająca baza mieszkań komunalnych i socjalnych;
- brak mieszkań chronionych;
- brak kandydatów na rodziny zastępcze na terenie powiatu wyszkowskiego;
- niezabezpieczone potrzeby w zakresie rodzinnej opieki zastępczej;
- brak ośrodka adopcyjno-opiekuńczego;
- trudności z realizacją postanowień sądu w sprawach umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych;
- brak rodzinnego domu dziecka;
- negatywne postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych;
- ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do kultury, sportu i rekreacji;
- niezabezpieczone potrzeby indywidualne w zakresie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych;
- brak alternatywnych form zamieszkania dla osób niepełnosprawnych;
- utrudniony dostęp osób niepełnosprawnych do pracy na otwartym i chronionym rynku pracy;

- brak asystentów wspierających osoby niepełnosprawne w życiu codziennym;
- niedostateczne poradnictwo zawodowe, brak trenerów pracy oraz wspierania osób niepełnosprawnych w miejscu pracy;
- małe zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych;
- brak asysty osobistej, tłumaczy języka migowego;
- niewystarczająca liczba placówek dziennego wsparcia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej;
- braki w wyposażeniu instytucji w sprzęt rehabilitacyjny, techniczny i specjalistyczne pomoce dydaktyczne, niedostatecznie wykwalifikowana kadra pedagogiczna;
- niedostateczne przygotowanie organizacyjne i metodyczne szkół masowych do przyjęcia niepełnosprawnego ucznia;
- niedostateczna opieka medyczna w szkołach;
- niewystarczająca opieka zdrowotna;
- utrudniony dostęp do specjalistycznej diagnozy, kompleksowej i długotrwałej terapii;
- brak placówek odpowiadających za wczesną interwencję medyczną;
- nieodpowiednia infrastruktura służby zdrowia;
- niskie limity kontraktowych usług medycznych;
- migracja ekonomiczna kadry medycznej;
- brak lądowiska przy szpitalu;
- niedostateczna infrastruktura edukacyjna w zakresie bazy lokalowej, wyposażenia i dostępu do nowych technologii informatycznych;
- niewystarczająca ilość boisk i hal sportowych;
- nierówne szanse edukacyjne dzieci i młodzieży;
- segregacyjna edukacja w szkołach specjalnych i realizacja obowiązku szkolnego w formie nauczania indywidualnego w domu;
- mała liczba edukacyjnych placówek integracyjnych wszystkich szczebli;
- uboga oferta kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym;
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- niewystarczająca oferta kształcenia ustawicznego;
- mała liczba szkół niepublicznych;
- brak ustawicznej edukacji ekologicznej;
- niedostateczna oferta kursów, szkoleń i innych form kształcenia dorosłych;
- niewystarczająca oferta zorganizowania czasu wolnego młodzieży i dorosłych;
- oferty pracy nieadekwatne do potrzeb społecznych.

Działania:

- systematyczna diagnoza i cykliczne badanie zjawiska problemów społecznych,
- rozszerzenie środowiskowych form pomocy rodzinie.
- świadczenie pomocy zgodnie z katalogiem zadań przypisanych w ustawie o pomocy społecznej do realizacji poszczególnym jednostkom terytorialnym,
- podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających prowadzeniu inwestycji i modernizacji w pomocy społecznej,
- opracowanie i realizacja programu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych,
- rozszerzenie form opieki nad dziećmi poprzez wsparcie aktywności ekonomicznej kobiet,
- tworzenie instytucjonalnego oparcia dla lokalnych inicjatyw społecznych.

2. Cel operacyjny: Podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania:

- aktywizowanie społeczne i zawodowe osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,
- motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do rozwijania umiejętności zawodowych przez udział w szkoleniach umożliwiającym podejmowanie pracy,
- rozpowszechnianie istniejących form integracji społecznej przez pracę oraz poprzez realizację różnych rodzajów aktywności społecznej,
- wspieranie działań na rzecz zapobiegania i zwalczania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych,
- tworzenie warunków do promowania integracji społecznej (CIS, KIS, spółdzielni socjalnych),
- pozyskiwanie środków unijnych w ramach realizacji projektów systemowych i konkursowych promujących aktywną integrację społeczną i aktywizację zawodową oraz modernizację bazy instytucji pomocy społecznej,
- stworzenie warunków do adaptacji cudzoziemcom.

3. Cel operacyjny: Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny.

Działania:

- stworzenie odpowiedniej infrastruktury oraz korzystnych warunków do podnoszenia wiedzy merytorycznej w zakresie działań pomocowych dla organizacji pozarządowych,

5. Lista głównych celów strategii rozwiązywania problemów społecznych (cele strategiczne)

Pomoc społeczna

CEL STRATEGICZNY: PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZBUDOWANIA SIECI BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, UKIERUNKOWANEMU NA POPRAWĘ DOSTĘPU DO PRAW SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w niedostatku.
2. Podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia roli rodziców naturalnych jako niezastąpionego, naturalnego środowiska rozwoju dziecka oraz zapobieganie patologiom w rodzinie.
5. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy rodzinie i dziecku.
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej i jakości pracy socjalnej oraz zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej i wyposażenia w narzędzia oraz sprzęt informatyczny jednostek działających w zakresie pomocy społecznej.
7. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym zaspokajania elementarnych potrzeb egzystencjalnych, umożliwiających im pełnienie użytecznych społecznie ról i funkcji zawodowych.
8. Wspieranie i promocja modelowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie zapobiegania bezdomności, przeciwdziałania jego skutkom, tworzenie szans i warunków wyjścia z bezdomności.
9. Podniesienie poziomu i rozwój usług instytucji opieki całodobowej i usług dla osób starych świadczonych w miejscu zamieszkania.
10. Podniesienie jakości życia osób starych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności.
11. Ograniczenie procesu marginalizacji problemów ludzi starych, zmniejszenie rozmiarów zjawiska społecznego wykluczenia.

1. Cel operacyjny: Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w niedostatku.

- rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi polegającej na wymianie informacji i zlecaniu zadań przypisanych do realizacji samorządom gminnym, powiatowym oraz administracji rządowej,
- podejmowanie działań w zakresie wspierania programów i inicjatyw z zakresu poprawy warunków bytowych rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- rozszerzenie współpracy podmiotów lokalnych działających na rzecz rodziny, w tym organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie,
- rozwijanie solidarności rodzinnej i samopomocy w środowisku lokalnym,
- wspieranie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- tworzenie partnerstw na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych przyczyniających się do tworzenia oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju kapitału ludzkiego poprzez zatrudnienie, integrację społeczną oraz edukację,
- realizacja „Powiatowego programu aktywności lokalnej”,
- upowszechnianie Centrów Aktywności Lokalnej,
- wspieranie ruchu wolontarystycznego,
- współpraca i wymiana doświadczeń w budowaniu systemów wsparcia z krajami Unii Europejskiej oraz miastami i partnerskimi powiatami powiatu wyszkowskiego,
- rozwój poradnictwa obywatelskiego o prawach i uprawnieniach.

4. Cel operacyjny: Podejmowanie działań na rzecz wzmacniania roli rodziców naturalnych jako niezastąpionego, naturalnego środowiska rozwoju dziecka oraz zapobieganie patologiom w rodzinie.

Działania:

- wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych,
- uruchomienie programów wspierających rodziców w wychowaniu dzieci,
- prowadzenie wczesnej profilaktyki w rodzinach,
- uruchomienie systemu szkoleń doskonalących umiejętności wychowawcze rodziców i nauczycieli,
- promowanie różnorodnych form wypoczynku rodzinnego,
- promowanie kulturalnych form zachowań na imprezach sportowych,
- promowanie i kształtowanie pożądanych postaw oraz właściwej hierarchii wartości życia rodzinnego i społecznego oraz pełnienia odpowiednich ról społecznych.

5. Cel operacyjny: Zbudowanie lokalnego systemu pomocy rodzinie i dziecku.

Działania:

- opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie,
- utworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wyszkowskim,
- utworzenie wyodrębnionej jednostki poradnictwa specjalistycznego dla rodzin,
- rozwój sieci placówek wsparcia dziennego,
- utworzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego,
- rozwój rodzinnych form opieki zastępczej i promowanie ich w społecznościach na poziomie powiatu i gminy,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze,
- ustawiczne podnoszenie wiedzy i umiejętności rodziców zastępczych w zakresie wychowywania dzieci i młodzieży oraz pokonywania problemów wychowawczych poprzez organizowane szkolenia,
- powołanie Powiatowego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- zapewnienie profesjonalnej opieki dla dzieci i młodzieży w zakresie interwencji, socjalizacji i resocjalizacji w odpowiednich placówkach,
- zbudowanie systemu wsparcia środowiskowego dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz młodzieży zagrożonej społeczną marginalizacją i doprowadzenie ich do życiowej aktywności i integracji ze środowiskiem poprzez :
 - utworzenie mieszkań chronionych,
 - stworzenia korzystnych warunków do uzyskania prawa do mieszkania komunalnego lub socjalnego,
 - pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, itp.,
- świadczenie pomocy poprzez profilaktykę, wczesną interwencję, interwencję kryzysową.

6. Cel operacyjny: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej i jakości pracy socjalnej oraz zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej i wyposażenia w narzędzia oraz sprzęt informatyczny jednostek działających w zakresie pomocy społecznej.

Działania:

- tworzenie warunków do ustawicznego rozwoju zawodowego kadry pomocy społecznej w powiecie,
- organizowanie cyklicznych szkoleń instruktazowych,

- inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń doskonalących warsztat pracy socjalnej i pedagogicznej,
 - organizowanie kursów podnoszących kwalifikacje kadry pomocy społecznej,
 - prowadzenie profesjonalnego doradztwa i poradnictwa metodycznego dla pracowników,
 - organizowanie konferencji, seminariów z udziałem partnerów społecznych,
 - poprawa wyposażenia bazy lokalowej oraz systemu informatycznego w jednostkach pomocy społecznej,
 - osiągnięcie wymaganych standardów przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Dębinkach.
- 7. Cel operacyjny: Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym zaspokajania elementarnych potrzeb egzystencjalnych, umożliwiających im pełnienie użytecznych społecznie ról i funkcji zawodowych.**

Działania:

- upowszechnianie informacji o działalności placówek dla bezdomnych jako miejsc życiowego oparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów,
 - rozwijanie ruchu pomocy i samopomocy osobom bezdomnym, niezdolnym do samodzielności życiowej.
- 8. Cel operacyjny: Wspieranie i promocja modelowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie zapobiegania bezdomności, przeciwdziałania jego skutkom, tworzenie szans i warunków wyjścia z bezdomności.**

Działania:

- realizacja programów na rzecz wychodzenia z bezdomności.
- 9. Cel operacyjny: Podniesienie poziomu i rozwój usług instytucji opieki całodobowej i usług dla osób starych świadczonych w miejscu zamieszkania.**

Działania:

- rozwój usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych, specjalistycznych oraz udzielanie wsparcia w miejscu zamieszkania,
- tworzenie warunków do uruchomienia rodzinnych domów pomocy,
- uzyskanie obowiązujących standardów przez DPS w Brańszczyku.

10. Cel operacyjny: Podniesienie jakości życia osób starych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności.

Działania:

- podnoszenie poziomu usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla osób starych w ramach tworzenia systemu interdyscyplinarnej opieki geriatrycznej,
- rozszerzenie zakresu usług pomocowych w zakresie prowadzenie gospodarstwa domowego przez ludzi starych oraz dla zachowania ich mobilności,
- tworzenie warunków dla zapewniania ochrony, bezpieczeństwa i poszanowania godności osób starych.

11. Cel operacyjny: Ograniczenie procesu marginalizacji problemów ludzi starych, zmniejszenie rozmiarów zjawiska społecznego wykluczenia.

Działania:

- podejmowanie działań na rzecz zmiany obrazu starości i starzenie się w świadomości społecznej,
- rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób starszych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Edukacja

CEL STRATEGICZNY: PODNIESIENIE POZIOMU WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNOŚCI POWIATU

Cele operacyjne:

1. Rozwój poradnictwa wspierającego edukację i wychowanie dzieci i młodzieży oraz alternatywnych form opieki nad dziećmi i młodzieżą.
2. Tworzenie warunków do opracowywania i wdrażania programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych
3. Tworzenie warunków do podejmowania przez uczniów nauki poza miejscem zamieszkania i eliminowanie barier dostępu do edukacji.
4. Optymalne wykorzystanie i wzmocnienie istniejącego potencjału szkoły i środowiska lokalnego - poprawa dostępności i jakości infrastruktury.
5. Wykorzystanie bazy szkolnej do prowadzenia działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej, informacyjnej oraz edukacji ekologicznej i edukacji zdrowotnej dla mieszkańców.

6. Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej, społecznej i kulturalnej.
7. Wzmocnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.
8. Prowadzenie działań z zakresu edukacji międzykulturowej.

1. Cel operacyjny: Rozwój poradnictwa wspierającego edukację i wychowanie dzieci i młodzieży oraz alternatywnych form opieki nad dziećmi i młodzieżą.

Działania:

- zwiększenie dostępności placówek wychowania przedszkolnego oraz opieki nad dzieckiem,
- pomoc rodzinom najuboższym w ponoszeniu kosztów pobytu dziecka w przedszkolu,
- stworzenie lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych i kulturowych uczniów z terenów wiejskich i pochodzących z rodzin o najniższych dochodach,
- upowszechnienie różnych form pomocy psychologiczno pedagogicznej, w tym poradnictwa zawodowego,
- zapewnienie opieki młodzieży niedostosowanej społecznie w mow.

2. Cel operacyjny: Tworzenie warunków do opracowywania i wdrażania programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych

Działania:

- aktywizacja jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji programów edukacyjnych, kulturalnych, profilaktycznych i społecznych, a także programów upowszechniających sport i rekreację,
- zwiększenie udziału stowarzyszeń wychowawczych, organizacji młodzieżowych i akademickich w wychowaniu młodego pokolenia,
- organizacja różnych form doskonalenia nauczycieli szkół,
- rozwijanie różnych form współpracy z rodzicami wszystkich uczniów: edukacja w zakresie kompetencji wychowawczych, angażowanie ich do aktywnych działań na rzecz szkoły oraz wspólne poszukiwanie nowych form udziału rodziców w życiu szkoły,
- popularyzacja i ochrona lokalnej kultury ludowej,
- rozwój i upowszechnienie sportu wśród dzieci i młodzieży,
- rozszerzenie i dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych w obiektach sportowych.

3. Cel operacyjny: Tworzenie warunków do podejmowania przez uczniów nauki poza miejscem zamieszkania i eliminowanie barier dostępu do edukacji.

Działania:

- rozwijanie i usprawnianie systemu dowożenia uczniów z terenów wiejskich do szkół oraz innych placówek oświatowych, w tym również uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem możliwości korzystania przez nich z zajęć pozalekcyjnych, poradni, bibliotek, itp.,
- dostosowanie działania świetlic szkolnych do potrzeb edukacyjnych dzieci,
- kształcenie umiejętności społecznych i życiowych, kształtowanie właściwych relacji w kontaktach międzyludzkich,
- promowanie zajęć wyrównujących braki w nauce oraz przygotowania do lekcji,
- stworzenie równego dostępu do nauki języków obcych,
- zwiększenie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry uczącej języków obcych.

4. Cel operacyjny: Optymalne wykorzystanie i wzmocnienie istniejącego potencjału szkoły i środowiska lokalnego - poprawa dostępności i jakości infrastruktury.

Działania:

- poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej i opieki nad dziećmi: budowy, rozbudowy, modernizacji i wyposażania infrastruktury edukacyjnej oraz zaplecza socjalno-bytowego,
- doposażenie szkolnych pracowni przedmiotowych,
- wyposażenie bibliotek szkolnych,
- rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej,
- wyposażenie szkół i placówek w sprzęt sportowy,
- doskonalenie zawodowe pracowników poradnictwa oraz wyposażenie poradni w najnowsze metody diagnostyczne.

5. Cel operacyjny: Wykorzystanie bazy szkolnej do prowadzenia działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej, informacyjnej oraz edukacji ekologicznej i edukacji zdrowotnej dla mieszkańców.

Działania:

- udostępnianie infrastruktury szkolnej dla potrzeb społeczności lokalnej,
- udostępnianie sal sportowych i boisk szkolnych mieszkańcom,
- wspieranie rozwoju ogólnodostępnej bazy sportowej, w tym budowy centrum integracyjnego młodzieży,
- organizowanie klubów młodzieżowych,

- uruchomienie zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych i środowiskowych w ramach koncepcji „szkoły otwartej” i stworzenie w ramach szkół lokalnych centrów kultury,
- rozszerzenie oferty kulturalno- rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- uzupełnienie sieci świetlic szkolnych i zabezpieczenie dzieciom opieki w godzinach pozalekcyjnych.

6. Cel operacyjny: Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej, społecznej i kulturalnej.

Działania:

- wspieranie działań ułatwiających dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa przyrodniczego,
- tworzenie warunków do uczestnictwa młodzieży w życiu lokalnych społeczności.

7. Cel operacyjny: Wzmocnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

Działania:

- stwarzanie warunków do sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

8. Cel operacyjny: Prowadzenie działań z zakresu edukacji międzykulturowej.

Działania:

- tworzenie warunków do integracji społeczności odmiennych kulturowo.

Ochrona zdrowia

CEL STRATEGICZNY: ZAHAMOWANIE WZROSTU SPOŻYCIA ALKOHOLU I INNYCH UŻYWEK, PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA, ROZWIJANIA POSTAW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU.

Cele operacyjne:

1. Zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu.
2. Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu i metod zapobiegania oraz ograniczenia negatywnych skutków.
3. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia i możliwości zapobiegania temu zjawisku.
4. Zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu.

1. Cel operacyjny: Zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu.

Działania:

- zwiększenie dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacniania efektów leczenia,
- opracowywania i rozpowszechniania oferty pomocy dla całej rodziny osoby uzależnionej, a przede wszystkim dzieci wychowujących się w tej rodzinie,
- tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania poprzez zwiększenie dostępności do placówek obejmujących zróżnicowane formy organizacji czasu wolnego,
- opracowywanie i wdrażanie szkolnych programów profilaktyki, których celem będzie tworzenia jednorodnego, rodzinno - szkolnego środowiska wychowawczego, zapobiegającego i rozwiązującego problemy alkoholowe dzieci i młodzieży,
- promowania zdrowego stylu życia i postaw prozdrowotnych oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- kształtowania świadomości postaw w zakresie szkodliwości alkoholu wśród osób dorosłych zajmujących się produkcją i sprzedażą alkoholu,
- profesjonalnego przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy w utrzymaniu abstynencji,
- promowanie ograniczenia i zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych.

2. Cel operacyjny: Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.

Działania:

- dostarczenia wiedzy na temat zdrowotnych i społecznych skutków działania alkoholu,
- opracowywania oraz upowszechniania materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- edukacji społeczeństwa w zakresie czynników chroniących i czynników ryzyka w przypadku spożywania napojów alkoholowych,
- wdrażania i inicjowania programów medialnych, kampanii społeczno-edukacyjnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia i ukazujących problemy towarzyszące spożywaniu napojów alkoholowych,

- promowania inicjatyw i postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień, podejmowania działań na rzecz aktywnego uczestnictwa mediów w ukazywaniu szeroko rozumianych problemów alkoholowych.

3. Cel operacyjny: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa szczególnie osób wychowujących dzieci i młodzież, na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Działania:

- inicjowania i koordynowania programów szkoleniowych w zakresie wiedzy o narkotykach, narkomanii i mechanizmach uzależnień,
- wspierania szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących realizację programów profilaktycznych oraz organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- nowoczesnego podejścia do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych,
- uściślenia współpracy z różnymi podmiotami życia społecznego na rzecz ograniczenia dostępności do środków psychoaktywnych,
- opracowywania i rozpowszechniania materiałów informacyjno-edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii,
- prowadzenia szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę narkomanii, w szczególności dla pracowników szkół i placówek oświatowych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, pracowników pomocy społecznej, kuratorów, pracowników zakładów dla nieletnich, placówek leczniczo-rehabilitacyjnych.

4. Cel operacyjny: Zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu.

Działania:

- kształtowania świadomości w zakresie szkodliwości palenia tytoniu,
- zagwarantowania osobom pracującym miejsc pracy wolnych od dymu tytoniowego,
- tworzenia miejsc wolnych od dymu tytoniowego – restauracje, puby, dworce PKS, PKP,
- opracowywania i upowszechniania programów edukacyjnych zapobiegających paleniu tytoniu przez dzieci i młodzież – ochrona rozwoju młodych organizmów przed narażeniem na dym tytoniowy,
- organizowania szkoleń dla osób realizujących działania profilaktyczne w placówkach oświatowych i kulturalnych,

- wspierania działalności organizacji pozarządowych w zakresie promocji zdrowego stylu życia.

CEL STRATEGICZNY: TWORZENIE WARUNKÓW DO ZACHOWANIA ZDROWIA I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.

Cele operacyjne:

1. Usprawnienie wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami zagrożonymi chorobami.
2. Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom.
3. Poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania otyłości.
4. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych.

- 1. Cel operacyjny: Usprawnienie wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami zagrożonymi chorobami układu krążenia, udarami mózgowymi, nowotworami, chorobami układu metabolicznego.**

Działania:

- tworzenie i realizację programów profilaktycznych poprzez podmioty działające w strukturach powiatu,
- akcji profilaktycznych w mediach lokalnych, uświadamiających o konieczności dbania o własne zdrowie poprzez wykonywanie badań kontrolnych,
- sprawnego funkcjonowania podstawowej opieki zdrowotnej,
- sprawnego funkcjonowania poradni specjalistycznych.

- 2. Cel operacyjny: Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom.**

Działania:

- wykonywania szczepień ochronnych według obowiązującego kalendarza szczepień ochronnych, w poszczególnych grupach dzieci, młodzieży powyżej 95%,

- przestrzegania zasad higieny w celu zmniejszenia liczby zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo - jelitowych wywołanych przez czynniki biologiczne,
- edukacji społeczeństwa szczególnie osób młodych dotyczących chorób zakaźnych przenoszonych drogą płciową np. HIV/AIDS,
- zmniejszenia zapadalności na choroby zakaźne w wyniku naruszenia ciągłości tkanek np. WZW typu b, c – poprzez stałe monitorowanie przestrzegania reżimu sanitarnego,
- działań edukujących społeczeństwo poprzez realizację programów i informacji prasowych.

3. Cel operacyjny: Poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania otyłości.

Działania:

- prowadzenia nadzoru sanitarnego nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu żywności o właściwej jakości zdrowotnej odpowiadającej potrzebom zdrowotnym modelu żywienia (prawidłowość znakowania środków spożywczych – etykiety powinny zawierać czytelną i użyteczną informację dla podejmowania decyzji konsumenckich w zakresie odżywiania),
- prowadzenia ewaluacji stosowanej w zakładach produkcji i obrotu żywnością zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz procedur kontroli wewnętrznej opartej na zasadach haccp,
- prowadzenia oceny sposobu realizacji żywienia w obiektach żywienia zbiorowego (stołówki szkolne, przedszkolne, kolonijne, stołówki w domach pomocy społecznej, szpitalu),
- opracowania i wdrażanie programów dotyczących diety i aktywności fizycznej poszczególnych grup wiekowych,
- upowszechniania zasad prawidłowego żywienia ze szczególnym zwróceniem uwagi na większe spożywanie owoców i warzyw – szczególnie sezonowych,
- upowszechniania wiedzy o składzie i wartości odżywczej produktów żywnościowych oraz znakowaniu żywności w celu umożliwienia konsumentom dokonania świadomego wyboru.

4. Cel operacyjny: Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania:

- wspieranie inicjatyw środowisk lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania ich problemów oraz promocji zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci

i młodzieży jako grup ryzyka, wymagających działań na rzecz tworzenia form bezpieczeństwa i wartościowego spędzania czasu wolnego,

- opracowywanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat profilaktyki uzależnień, propagowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- tworzenie programów profilaktycznych, których zadaniem będzie uświadomienie zagrożeń wynikających z diagnozy.

5. Cel operacyjny: Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych.

Działania:

- rozwój infrastruktury służby zdrowia,
- zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej i dostosowanie do wymogów jakie powinny być spełnione zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- rozszerzenie zakresu świadczeń diagnostycznych poprzez doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną szpitala powiatowego w Wyszkanie, m.in. zakup tomografu komputerowego,
- podejmowanie działań w kierunku pozyskania wykwalifikowanej kadry medycznej oraz zapewnienie możliwości podnoszenia poziomu umiejętności i awansu zawodowego zatrudnionym,
- realizacja ustawy o ratownictwie medycznym, budowa lądowiska spełniającego wymogi zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Niepelnosprawność

CEL STRATEGICZNY: TWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM WARUNKÓW DO PEŁNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM, ICH INTEGRACJI ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.

Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych oraz usprawnienie systemu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.

4. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.
5. Tworzenie warunków do zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.
6. Tworzenie dostępnego środowiska dla osób niepełnosprawnych.

1. Cel operacyjny: Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych oraz usprawnienie systemu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.

Działania:

- zintegrowanie działań samorządów terytorialnych, instytucji, sektora pozarządowego, podmiotów gospodarczych oraz środowiska osób niepełnosprawnych dla pełnego zdiagnozowania problemu, programowania działalności oraz monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych,
- inicjowanie i organizowanie dla samorządów lokalnych i sektora pozarządowego szkoleń w zakresie problematyki niepełnosprawności,
- usprawnienie przepływu informacji kierowanej do osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- wspieranie inicjatyw tworzenia i rozwijania działalności grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

2. Cel operacyjny: Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.

Działania:

- opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych,
- edukacja społeczna poprzez promowanie i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
- wspieranie i promowanie działalności podmiotów działających na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych,
- realizacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

3. Cel operacyjny: Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.

Działania:

- zdiagnozowanie i monitorowanie potrzeb w środowiskach lokalnych w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do edukacji na wszystkich poziomach kształcenia,
- zwiększenie dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju,
- stworzenie aktualnych warunków sprzyjających budowaniu systemu kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych.

4. Cel operacyjny: Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.

Działania:

- opracowywanie programów i wspieranie działań profilaktycznych w zakresie edukacji prozdrowotnej,
- umożliwienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, rehabilitacji leczniczej i poradnictwa specjalistycznego w najbliższym środowisku,
- rozszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych i podniesienie ich standardów,
- wspieranie działań związanych z usamodzielnieniem osób niepełnosprawnych,
- wspieranie inicjatyw umożliwiających udział osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym i sportowym.

5. Cel operacyjny: Tworzenie warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.

Działania:

- stworzenie bazy danych na temat osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej i rozpoznawanie aktualnych potrzeb rynku pracy,
- poprawa warunków sprzyjających wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia,
- wspieranie i promowanie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne,

6. Cel operacyjny: Tworzenie dostępnego środowiska dla osób niepełnosprawnych.

Działania:

- poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się,

- monitorowanie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i inne środki pomocnicze.

Rynek pracy

CEL STRATEGICZNY: ROZWIJANIE AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY W ZAKRESIE AKTYWIZACJI BEZROBOTNYCH, WSPIERANEJ PRZEZ REALIZACJĘ SEKTOROWYCH I REGIONALNYCH PROGRAMÓW, W TYM Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO.

Cele operacyjne:

1. Podniesienie wiedzy i świadomości dotyczącej rynku pracy poprzez wzmocnienie dialogu społecznego i współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkanie z instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
2. Łagodzenie skutków długotrwałego bezrobocia i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy.
3. Podniesienie poziomu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.

1. Cel operacyjny: Podniesienie wiedzy i świadomości dotyczącej rynku pracy poprzez wzmocnienie dialogu społecznego i współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkanie z instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Działania:

- doskonalenie współpracy między jednostkami pomocy społecznej a publicznymi służbami zatrudnienia, prywatnymi agencjami zatrudnienia i instytucjami szkoleniowymi, gminnymi centrami informacji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie i Powiatową Radą Zatrudnienia,
- diagnozowanie i monitorowanie niekorzystnych zjawisk społecznych będących efektem bezrobocia,
- opracowywanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących.

2. Cel operacyjny: Łagodzenie skutków długotrwałego bezrobocia i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy.

Działania:

- aktywizacja bezrobotnych poprzez następujące instrumenty rynku pracy:
 - szkolenia;
 - staże;
 - przygotowanie zawodowe;
 - prace interwencyjne;
 - roboty publiczne;
 - prace społecznie użyteczne;
 - refundację środków na wyposażenie lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego;
 - przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- współpraca pracowników jednostek pomocy społecznej, prywatnych agencji zatrudnienia, instytucji szkoleniowych i publicznych służb zatrudnienia w zakresie umiejętności aktywizowania zawodowego osób bezrobotnych,
- skupienie działań ograniczających dyskryminację przez pracodawców lokalnego rynku pracy,

3. Cel operacyjny: Podniesienie poziomu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Działania:

- opracowywanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na rzecz zatrudnienia osób społecznie wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem,
- wdrażanie i realizacja lokalnych programów przeciwdziałania bezrobociu.

Bezpieczeństwo publiczne

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW POWIATU WYSZKOWSKIEGO

Cele operacyjne:

1. Ochrona dzieci i młodzieży przed patologiami społecznymi.

2. Ograniczenie zjawisk kryminogennych, chuligaństwa i wandalizmu.
3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym: alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej.
4. Integracja podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego.
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.
6. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
7. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używaniu i ograniczania dostępności do środków psychoaktywnych.

1. Cel operacyjny: Ochrona dzieci i młodzieży przed patologiami społecznymi.

Działania:

- diagnozowanie zjawiska patologii społecznych w rodzinie, szkole oraz innych miejscach użyteczności publicznej,
- organizowanie w różnego typu placówkach oświatowych,
- stworzenie możliwości społecznie aprobowanego sposobu spędzania czasu wolnego – tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- profesjonalne przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy młodzieży w utrzymaniu abstynencji,
- objęcie opieką rodzin dysfunkcyjnych,
- aktywizowanie i wspieranie organizacji młodzieżowych,
- rozbudowa sieci środowiskowych ognisk wychowawczych, klubów i świetlic socjoterapeutycznych.

2. Cel operacyjny: Ograniczenie zjawisk kryminogennych, chuligaństwa i wandalizmu.

Działania:

- poprawa rozpoznania środowiska nieletnich pod kątem dokonywania przestępstw oraz ujawniania nieletnich sprawców czynów karalnych,
- monitorowanie i rozpoznawanie miejsc najbardziej sprzyjających zachowaniom patogennym,
- organizowanie profesjonalnego nadzoru, umożliwiającego skuteczne i szybkie reagowanie na przestępstwa i wykroczenia,
- kontrola miejsc gromadzenia się młodzieży i jej legitymowanie,
- poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych,
- informowanie o zagrożeniach bezpieczeństwa publicznego i sposobach ich unikania,

- realizacja programów profilaktyczno-informacyjnych dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży,
- podejmowanie działań związanych ze zmianą świadomości społecznej w zakresie dbania o bezpieczeństwo własne i własnej rodziny.

3. Cel operacyjny: Przeciwdziałanie patologiom społecznym: alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej.

Działania:

- zapobieganie przestępczości i demoralizacji nieletnich poprzez wdrażanie szkolnych programów profilaktyki,
- kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem poprzez rozpowszechnianie ofert pomocy dla rodziny osoby uzależnionej,
- ograniczenie zjawisk uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych - kontrola podmiotów zajmujących się sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych,
- podejmowanie działań restrykcyjnych wobec osób udostępniających dzieciom i młodzieży środki odurzające,
- tworzenie jednorodnego, rodzinno-szkolnego środowiska wychowawczego,
- readaptacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- realizacja procedury interwencyjnej policji, tzw. „Niebieskiej Karty”.

4. Cel operacyjny: Integracja podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego

Działania:

- zwalczanie źródeł przestępczości – współpraca policji z innymi podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa publicznego; instytucjami rządowymi oraz pozarządowymi,
- informowanie obywateli o zagrożeniach i sposobach ich unikania – propagowanie różnych form informacyjnych.

5. Cel operacyjny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.

Działania:

- zwiększenie dostępności i skuteczności programów dotyczących profilaktyki zachowań agresywnych i przemocy rówieśniczej w środowisku dzieci i młodzieży,
- wdrażanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy i sprawców przemocy domowej.

realizowanych w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej i innych placówkach,

- wspieranie stowarzyszeń i środowiskowych grup samopomocowych, wspieranie członków rodzin, dotkniętych przemocą rodzinną.

6. Cel operacyjny: Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania:

- opracowywanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktyki uzależnień,
- tworzenie systemu profilaktycznych programów i redukcji szkód we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, działającymi w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

7. Cel operacyjny: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używaniu i ograniczania dostępności do środków psychoaktywnych.

Działania:

- inicjowanie i koordynowanie programów w zakresie wiedzy o narkomanii i mechanizmach uzależnień,
- inicjowanie i koordynowanie programów szkoleniowych w zakresie diagnozowania problemu i budowania lokalnych strategii przeciwdziałania narkomanii,
- wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących diagnozę problemu używania narkotyków na terenie szkoły i realizację programów profilaktycznych,
- realizacja Powiatowego Programu Poprawy Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego „Bezpieczne Mazowieckie – Bezpieczny Powiat Wyszowski 2008-2010”

Monitoring i ewaluacja strategii

1. Cel operacyjny: monitoring i ewaluacja strategii

Działania:

- dostosowywanie zapisów Strategii do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia.

- monitorowanie realizacji Strategii,
- przeprowadzanie badań i analiz dotyczących problemów społecznych,
- informowanie społeczności powiatu o sposobie realizacji Strategii oraz o efektach jej wdrażania,
- sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie przewidzianym Strategią,

Monitorowanie jest procesem, na bieżąco analizującym stopień zaawansowania realizacji Strategii i zgodności z postawionymi celami i założeniami. Istotą monitorowania jest wyciągnięcie wniosków z analizy, systematycznego zbierania, raportowania i porównywania ilościowych i jakościowych informacji, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu. Odpowiedzialnymi za ocenę realizacji Strategii jest Rada i Zarząd Powiatu.

Pod względem merytorycznym i finansowym - ocena realizacji Strategii dokonywana będzie po zakończeniu roku kalendarzowego i przedstawiana Radzie Powiatu w roku następnym. Ocena będzie dokonywana w formie sprawozdań opisowych, budżetowych i finansowych z działalności jednostek organizacyjnych powiatu, oraz Wydziałów Starostwa Powiatowego w Wyszkanie realizujących zadania w obszarach życia społecznego należących do kompetencji powiatu. Ponadto ocena następować będzie poprzez sprawozdania z realizowanych programów, opracowanych do realizacji przyjętych w Strategii kierunków działań, a także innych dokumentów przedkładanych Staroście Powiatu Wyszkiego.

Ewaluacja tj. ocena analizy postępu realizacji w odniesieniu do celów strategicznych, a także skuteczności wykorzystania w sposób gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów dokonywana będzie raz na pięć lat. Ewaluacji dokona specjalistyczny podmiot wyłoniony przez Starostę Powiatu. Środki na ewaluacje Starosta zaplanuje w budżecie Starostwa Powiatowego.

Upowszechnianie odbywać się będzie poprzez:

- strony internetowe powiatu – zamieszczenie Strategii oraz jej aktualizacja,
- współpracę z redakcjami lokalnych mediów – przekazywanie za ich pośrednictwem ważnych informacji dotyczących bieżącej realizacji Strategii,
- organizowanie spotkań popularyzacyjnych z lokalnymi środowiskami,
- organizowanie debat dla społecznej oceny realizacji Strategii.

Instrumentem wdrażania i modyfikacji Strategii będzie coroczny plan realizacji strategii, przygotowywany i przedłożony na koniec roku do akceptacji Zarządu Powiatu w Wyszkanie. Dokument ten będzie zawierał - w oparciu o założone cele strategiczne i operacyjne – propozycje powiatowych programów operacyjnych, które będą realizowane poprzez konkretne działania zapisane w Strategii. Takie podejście pozwoli w przyszłości lepiej kontrolować sam proces

wdrażania Strategii, określić dokładnie na podstawie przyjętego budżetu Powiatu środki finansowe niezbędne do realizacji powiatowych programów operacyjnych.

Harmonogram działań

1. Pomoc społeczna

<p>PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZBUDOWANIA SIECI BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, UKIERUNKOWANEMU NA POPRAWĘ DOSTĘPU DO PRAW SPOŁECZNYCH</p>
--

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w niedostatku.			
1. Systematyczna diagnoza i cykliczne badanie zjawiska problemów społecznych	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
2. Rozszerzenie środowiskowych form pomocy rodzinie.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Wojewoda mazowiecki	Samorząd: - powiatowy - gminny GOPSy PCPR Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
3. Świadczenie pomocy zgodnie z katalogiem zadań przypisanych w ustawie o pomocy społecznej do realizacji poszczególnym jednostkom terytorialnym.	2008 – 2015	Wojewoda Samorząd: - powiatowy - gminny	GOPSy PCPR Organizacje pozarządowe
4. Podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających prowadzeniu inwestycji i modernizacji w pomocy społecznej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
5. Opracowanie i realizacja programu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki oświatowe GOPSy Organizacje pozarządowe Wolontariat
6. Rozszerzenie form opieki nad dziećmi poprzez wsparcie aktywności	2008 – 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminy

	ekonomicznej kobiet.		- powiatowy	- powiatu
	7. Tworzenie instytucjonalnego oparcia dla lokalnych inicjatyw społecznych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
2. Podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
	1. Aktywizowanie społeczne i zawodowe osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - gminny - powiatowy PUP PCPR GOPSy
	2. Motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do rozwijania umiejętności zawodowych przez udział w szkoleniach umożliwiających podejmowanie pracy.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - powiatowy, - gminny PUP PCPR GOPSy
	3. Rozpowszechnianie istniejących form integracji społecznej przez pracę oraz poprzez realizację różnych rodzajów aktywności społecznej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki GOPSy PCPR PUP
	4. Wspieranie działań na rzecz zapobiegania i zwalczania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR GOPSy Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
	5. Tworzenie warunków do promowania integracji społecznej (CIS, KIS, spółdzielni socjalnych).	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - wojewódzki Fundusz Pracy	Samorząd: - gminny PUP
	6. Pozyskiwanie środków unijnych w ramach realizacji projektów systemowych i konkursowych promujących aktywną integrację społeczną i aktywizację zawodową oraz modernizację, budowę i przebudowę bazy instytucji pomocy społecznej.	2008 - 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Programy i środki unijne	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR GOPSy PUP DPS Placówki opiekuńczo-

				wychowawcze Organizacje pozarządowe
	7.Stworzenie warunków do adaptacji i integracji cudzoziemcom.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy GOPSy Placówki edukacyjne PCPR
3. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny.				
	1.Stworzenie odpowiedniej infrastruktury oraz korzystnych warunków do podnoszenia wiedzy merytorycznej w zakresie działań pomocowych dla organizacji pozarządowych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
	2.Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi polegającej na wymianie informacji i zlecaniu zadań przypisanych do realizacji samorządom gminnym, powiatowym oraz administracji rządowej.	2008 - 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy GOPSy PCPR Placówki oświatowe
	3.Podejmowanie działań w zakresie wspierania programów i inicjatyw z zakresu poprawy warunków bytowych rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Środki unijne	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
	4.Rozszerzenie współpracy podmiotów lokalnych działających na rzecz rodziny, w tym organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - gminny - powiatowy
	5.Inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PCPR GOPSy
	6.Rozwijanie solidarności rodzinnej i samopomocy w środowisku lokalnym.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe Placówki

				edukacyjne
7. Wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne	
8. Tworzenie partnerstw na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych przyczyniających się do tworzenia oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju kapitału ludzkiego poprzez zatrudnienie, integrację społeczną oraz edukację.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe PUP	
9. Realizacja „Powiatowego programu aktywności lokalnej”.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Środki unijne	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki PCPR GOPSy Placówki oświatowe GOK POKIS Organizacje pozarządowe DPSy	
10. Upowszechnianie Centrów Aktywności Lokalnej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminny GOPSy GOK Placówki oświatowe	
11. Wsparcie ruchu wolontarystycznego.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne	
12. Współpraca i wymiana doświadczeń	2008 - 2015	Samorząd:	Samorząd:	

	w budowaniu systemów wsparcia z krajami Unii Europejskiej oraz miastami i partnerskimi powiatami powiatu wyszkowskiego.		- gminny - powiatowy - wojewódzki Środki unijne	- gminny - powiatowy PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne PUP
	13.Rozwój poradnictwa obywatelskiego o prawach i uprawnieniach.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe PUP
4. Podejmowanie działań na rzecz wzmacniania roli rodziców naturalnych jako niezastąpionego, naturalnego środowiska rozwoju dziecka oraz zapobieganie patologiom w rodzinie.				
	1.Wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR GOPSy Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne
	2.Uruchomienie programów wspierających rodziców w wychowaniu dzieci	2008 – 2015	MEN Samorzady: - gminny - powiatowy Placówki edukacyjne Fundusz Pracy	Samorząd: - gminny - powiatowy PUP PPP Organizacje pozarządowe
	3.Prowadzenie wczesnej profilaktyki w rodzinach.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Poradnia psychologiczno-pedagogiczna Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne
	4.Uruchomienie systemu szkoleń doskonalających umiejętności	2008 - 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminny

	wychowawcze rodziców i nauczycieli		- powiatowy - wojewódzki MEN	- powiatowy - wojewódzki Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Organizacje pozarządowe
	5.Promowanie różnorodnych form wypoczynku rodzinnego.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	Samorząd: - gminny - powiatowy PPP Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne GOK POKIS
	6.Promowanie kulturalnych form zachowań na imprezach sportowych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki - Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne GOK POKIS
	7.Promowanie i kształtowanie pożądanych postaw oraz właściwej hierarchii wartości życia rodzinnego i społecznego oraz pełnienia odpowiednich ról społecznych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne GOK POKIS PCPR GOPSy Placówki opiekuńczo- wychowawcze
5. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy rodzinie i dziecku				
	1.Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy	Samorząd: - powiatowy PCPR
	2.Utworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wyszkowskim.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki

			Wojewoda	PCPR
	3.Utworzenie wyodrębnionej jednostki poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy PCPR Organizacje pozarządowe
	4. Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Środki unijne	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Organizacje pozarządowe
	5.Utworzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - powiatowy Organizacje pozarządowe
	6.Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej i promowanie ich w społecznościach na poziomie powiatu i gminy.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki - wojewoda	Samorząd: - powiatowy PCPR Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze
	7.Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki MPiPS	Samorząd: - powiatowy Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze PCPR
	8.Ustawiczne podnoszenie wiedzy i umiejętności rodziców zastępczych w zakresie wychowywania dzieci i młodzieży oraz pokonywania problemów wychowawczych poprzez organizowane szkolenia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki - wojewoda	Samorząd: - powiatowy PCPR Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze
	9.Powołanie Powiatowego Zespołu Interdyscyplinarnego.	2008 – 2015		
	10.Zapewnienie profesjonalnej opieki dla dzieci i młodzieży w zakresie interwencji, socjalizacji i resocjalizacji w odpowiednich placówkach.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki MEN	Samorząd: - powiatowy PCPR
	11.Zbudowanie systemu wsparcia środowiskowego dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz młodzieży zagrożonej społeczną marginalizacją i doprowadzenie ich do życiowej aktywności i integracji ze środowiskiem poprzez :	2008 - 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki GOPSy PCPR Organizacje pozarządowe

	- utworzenie mieszkań chronionych, - stworzenia korzystnych warunków do uzyskania prawa do mieszkania komunalnego lub socjalnego, - pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, itp.			
	12. Świadczenie pomocy poprzez profilaktykę, wczesną interwencję, interwencję kryzysową.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki GOPSy PCPR Organizacje pozarządowe Policja Placówki edukacyjne
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej i jakości pracy socjalnej oraz zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej i wyposażenia w narzędzia oraz sprzęt informatyczny jednostek działających w zakresie pomocy społecznej.				
	1. Tworzenie warunków do ustawicznego rozwoju zawodowego kadry pomocy społecznej w powiecie.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR
	2. Organizowanie cyklicznych szkoleń instruktazowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR
	3. Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń doskonalących warsztat pracy socjalnej i pedagogicznej,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR
	4. Organizowanie kursów podnoszących kwalifikacje kadry pomocy społecznej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR ZDZ
	5. Prowadzenie profesjonalnego doradztwa i poradnictwa metodycznego dla pracowników.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki PCPR
	6. Organizowanie konferencji, seminariów z udziałem partnerów społecznych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
	7. Poprawa wyposażenia bazy lokalowej oraz systemu informatycznego w jednostkach pomocy społecznej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
	8. Osiągnięcie wymaganych standardów przez Wielofunkcyjną Placówkę	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy	Samorząd: - powiatowy

	Opiekuńczo-Wychowawczą w Dębinkach.		- wojewódzki - wojewoda	
7. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym zaspokajania elementarnych potrzeb egzystencjalnych, umożliwiających im pełnienie użytecznych społecznie ról i funkcji zawodowych				
	1. Upowszechnianie informacji o działalności placówek dla bezdomnych jako miejsc życiowego oparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - wojewódzki - wojewoda	Samorząd: - gminny GOPSy
	2. Rozwijanie ruchu pomocy i samopomocy osobom bezdomnym, niezdolnym do samodzielności życiowej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny GOPSy
8. Wspieranie i promocja modelowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie zapobiegania bezdomności, przeciwdziałania jego skutkom, tworzenie szans i warunków wyjścia z bezdomności.				
	1. Realizacja programów na rzecz wychodzenia z bezdomności.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny Wojewoda GOPSy	Samorząd: - gminny Wojewoda GOPSy
9. Podniesienie poziomu i rozwój usług instytucji opieki całodobowej i usług dla osób starych świadczonych w miejscu zamieszkania.				
	1. Rozwój usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych, specjalistycznych oraz udzielanie wsparcia w miejscu zamieszkania.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda GOPSy PCPR DPS Służba zdrowia
	2. Tworzenie warunków do uruchomienia rodzinnych domów pomocy.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy
	3. Uzyskanie obowiązujących standardów przez DPS w Brańszczyku.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - powiatowy
10. Podniesienie jakości życia osób starych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności.				
	1. Podnoszenie poziomu usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla osób starych w ramach tworzenia systemu interdyscyplinarnej opieki geriatrycznej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Placówki służby zdrowia
	2. Rozszerzenie zakresu usług pomocowych w zakresie prowadzenie	2008 - 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminny

gospodarstwa domowego przez ludzi starych oraz dla zachowania ich mobilności.		- wojewódzki Wojewoda	- wojewódzki Wojewoda Organizacje pozarządowe Wolontariat
3. Tworzenie warunków dla zapewniania ochrony, bezpieczeństwa i poszanowania godności osób starych.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Placówki edukacyjne Placówki opiekuńczo- wychowawcze
11. Ograniczenie procesu marginalizacji problemów ludzi starych, zmniejszenie rozmiarów zjawiska społecznego wykluczenia			
1. Podejmowanie działań na rzecz zmiany obrazu starości i starzenie się w świadomości społecznej.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Placówki edukacyjne Placówki opiekuńczo- wychowawcze Placówki kulturalno- oświatowe
2. Rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób starszych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda

2. Edukacja

PODNIESIENIE POZIOMU WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNOŚCI POWIATU
--

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Rozwój poradnictwa wspierającego edukację i wychowanie dzieci i młodzieży oraz alternatywnych form opieki nad dziećmi i młodzieżą.			
1. Zwiększenie dostępności placówek wychowania przedszkolnego oraz opieki	2008 – 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminny

	nad dzieckiem.		MEN	
	2.Pomoc rodzinom najuboższym w ponoszeniu kosztów pobytu dziecka w przedszkolu.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny	Samorząd: - gminny GOPS
	3.Stworzenie lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych i kulturowych uczniów z terenów wiejskich i pochodzących z rodzin o najniższych dochodach	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: powiatowy gminny
	4.Upowszechnienie różnych form pomocy psychologiczno pedagogicznej, w tym poradnictwa zawodowego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: powiatowy gminny PUP Placówki edukacyjne
	5.Zapewnienie opieki młodzieży niedostosowanej społecznie w MOW.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy	Samorząd: - powiatu Wydział Edukacji
2. Tworzenie warunków do opracowywania i wdrażania programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych				
	1.Aktywizacja jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych w zakresie realizacji programów edukacyjnych, kulturalnych, profilaktycznych i społecznych, a także programów upowszechniających sport i rekreację.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Organizacje pozarządowe
	2.Zwiększenie udziału stowarzyszeń wychowawczych, organizacji młodzieżowych i akademickich w wychowaniu młodego pokolenia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki edukacyjne
	3.Organizacja różnych form doskonalenia nauczycieli szkół.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny
	4.Rozwijanie różnych form współpracy z rodzicami wszystkich uczniów: edukacja w zakresie kompetencji wychowawczych, angażowanie ich do aktywnych działań na rzecz szkoły oraz wspólne poszukiwanie nowych form udziału rodziców w życiu szkoły .	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminy
	5.Popularyzacja i ochrona lokalnej kultury ludowej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
	6.Rozwój i upowszechnienie sportu wśród dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny

			- wojewódzki	- wojewódzki Placówki edukacyjne GOK POKIS
	7. Rozszerzenie i dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych w obiektach sportowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Placówki edukacyjne GOK POKIS
3. Tworzenie warunków do podejmowania przez uczniów nauki poza miejscem zamieszkania i eliminowanie barier dostępu do edukacji.				
	1. Rozwijanie i usprawnianie systemu dowożenia uczniów z terenów wiejskich do szkół oraz innych placówek oświatowych, w tym również uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem możliwości korzystania przez nich z zajęć pozalekcyjnych, poradni, bibliotek, itp.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Placówki edukacyjne
	2. Dostosowanie działania świetlic szkolnych do potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Placówki edukacyjne
	3. Kształcenie umiejętności społecznych i życiowych, kształtowanie właściwych relacji w kontaktach międzyludzkich.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Placówki edukacyjne Placówki opiekuńczo- wychowawcze
	4. Promowanie zajęć wyrównujących braki w nauce oraz przygotowania do lekcji.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Placówki edukacyjne Placówki opiekuńczo- wychowawcze
	5. Stworzenie równego dostępu do nauki języków obcych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Placówki edukacyjne Placówki opiekuńczo- wychowawcze GOK
	6. Zwiększenie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry uczącej języków obcych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Placówki edukacyjne
4. Optymalne wykorzystanie i wzmocnienie istniejącego potencjału szkoły i środowiska lokalnego - poprawa dostępności i jakości infrastruktury.				

	1. Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej i opieki nad dziećmi: budowy, rozbudowy, modernizacji i wyposażania infrastruktury edukacyjnej oraz zaplecza socjalno-bytowego .	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	- Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	2. Doposażenie szkolnych pracowni przedmiotowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	3. Wyposażenie bibliotek szkolnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	4. Rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	5. Wyposażenie szkół i placówek w sprzęt sportowy.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	6. Doskonalenie zawodowe pracowników poradnictwa oraz wyposażenie poradni w najnowsze metody diagnostyczne.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
5. Wykorzystanie bazy szkolnej do prowadzenia działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej, informacyjnej oraz edukacji ekologicznej i edukacji zdrowotnej dla mieszkańców.				
	1. Udostępnianie infrastruktury szkolnej dla potrzeb społeczności lokalnej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	2. Udostępnianie sal sportowych i boisk szkolnych mieszkańcom.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	3. Wspieranie rozwoju ogólnodostępnej bazy sportowej, w tym budowy Centrum Integracyjnego Młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	4. Organizowanie klubów młodzieżowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki GOK Organizacje

				pozarządowe
	5.Uruchomienie zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych i środowiskowych w ramach koncepcji „szkoły otwartej” i stworzenie w ramach szkół lokalnych centrów kultury.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
	6.Rozszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki GOK MOSIR
	7.Uzupełnienie sieci świetlic szkolnych i zabezpieczenie dzieciom opieki w godzinach pozalekcyjnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
6. Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej, społecznej i kulturalnej.				
	1.Wspieranie działań ułatwiających dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa przyrodniczego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki GOK Placówki edukacyjne
	2.Tworzenie warunków do uczestnictwa młodzieży w życiu lokalnych społeczności.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Placówki edukacyjne Sołectwa Młodzieżowe edukacje społeczne
7. Wzmocnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.				
	1.Stwarzanie warunków do sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Placówki edukacyjne
8. Prowadzenie działań z zakresu edukacji międzykulturowej.				
	1.Tworzenie warunków do integracji społeczności odmiennych kulturowo.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Placówki edukacyjne

3. Ochrona zdrowia

ZAHAMOWANIE WZROSTU SPOŻYCIA ALKOHOLU I INNYCH UŻYWEK,
PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA, ROZWIJANIA POSTAW
SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu			
1. Zwiększenie dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacniania efektów leczenia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki służby zdrowia
2. Opracowywania i rozpowszechniania oferty pomocy dla całej rodziny osoby uzależnionej, a przede wszystkim dzieci wychowujących się w tej rodzinie.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Poradnia uzależnień
3. Tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania poprzez zwiększenie dostępności do placówek obejmujących zróżnicowane formy organizacji czasu wolnego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny GOPS GOK
4. Opracowywanie i wdrażanie szkolnych programów profilaktyki, których celem będzie tworzenia jednorodnego, rodzinno-szkolnego środowiska wychowawczego, zapobiegającego i rozwiązującego problemy alkoholowe dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminy	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki służby zdrowia Placówki edukacyjne
5. Promowanie zdrowego stylu życia i postaw prozdrowotnych oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki służby zdrowia SANEPID

6. Kształtowania świadomości postaw w zakresie szkodliwości alkoholu wśród osób dorosłych zajmujących się produkcją i sprzedażą alkoholu.	2008 - 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: -powiatowy - gminny SANEPID Policja
7 Profesjonalnego przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy w utrzymaniu abstynencji.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminy
8.Promowanie ograniczenia i zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
2. Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.			
1. Dostarczenia wiedzy na temat zdrowotnych i społecznych skutków działania alkoholu.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny PARPA Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny -SANEPID -poradnia uzależnień Gminne komisje ds. uzależnień od alkoholu
2. Opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
3. Edukacja społeczeństwa w zakresie czynników chroniących i czynników ryzyka w przypadku spożywania napojów alkoholowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny PARPA Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Poradnia uzależnień Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

4. Wdrażanie i inicjowanie programów medialnych, kampanii społeczno-edukacyjnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia i ukazujących problemy towarzyszące spożywaniu napojów alkoholowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny PARPA Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Poradnia uzależnień Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych
5. Promowania inicjatyw i postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień, podejmowania działań na rzecz aktywnego uczestnictwa mediów w ukazywaniu szeroko rozumianych problemów alkoholowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
3. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa szczególnie osób wychowujących dzieci i młodzież, na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia i możliwości zapobiegania temu zjawisku.			
1. Inicjowania i koordynowania programów szkoleniowych w zakresie wiedzy o narkotykach, narkomanii i mechanizmach uzależnień.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminy Poradnia uzależnień Poradnia psychologiczno-pedagogiczna Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych
2. Wspierania szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących realizację programów profilaktycznych oraz organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
3. Uściślenia współpracy z różnymi podmiotami życia społecznego na rzecz ograniczenia dostępności do środków psychoaktywnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny

4. Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
5. Prowadzenia szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę narkomanii, w szczególności dla pracowników szkół i placówek oświatowych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracowników pomocy społecznej, kuratorów; pracowników zakładów dla nieletnich, placówek leczniczo-rehabilitacyjnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny Specjalistyczne ośrodki szkoleniowe
4. Zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu.			
1. Kształtowanie świadomości w zakresie szkodliwości palenia tytoniu.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
2. Tworzenie miejsc wolnych od dymu tytoniowego – restauracje, puby, dworce PKS, PKP.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
3. Opracowywanie i upowszechnianie programów edukacyjnych zapobiegających paleniu tytoniu przez dzieci i młodzież – ochrona rozwoju młodych organizmów przed narażeniem na dym tytoniowy.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki służby zdrowia Placówki edukacyjne
4. Organizacja szkoleń dla osób realizujących działania profilaktyczne w placówkach oświatowych i kulturalnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki PARPA Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny
6. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie promocji zdrowego stylu życia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminy

TWORZENIE WARUNKÓW DO ZACHOWANIA ZDROWIA
I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

	Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Usprawnienie wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami zagrożonymi chorobami układu krążenia, udarami mózgowymi, nowotworami, chorobami układu metabolicznego				
	1. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych poprzez podmioty działające w strukturach powiatu.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
	2. Akcje profilaktyczne w mediach lokalnych, uświadamiających o konieczności dbania o własne zdrowie poprzez wykonywanie badań kontrolnych,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki edukacyjne
	3. Poprawa funkcjonowania podstawowej opieki zdrowotnej,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki edukacyjne MONAR
	4. Poprawa funkcjonowania poradni specjalistycznych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
2. Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym				
	1. Wykonywanie szczepień ochronnych według obowiązującego kalendarza szczepień ochronnych, w poszczególnych grupach dzieci, młodzieży powyżej 95%.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki służby zdrowia SANEPID
	2. Przestrzeganie zasad higieny w celu zmniejszenia liczby zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo - jelitowych wywołanych przez czynniki biologiczne.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki służby zdrowia
	3. Edukacja społeczeństwa szczególnie osób młodych dotyczących chorób zakaźnych przenoszonych drogą płciową np. HIV/AIDS.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki służby zdrowia MONAR

4. Zmniejszenie zapadalności na choroby zakaźne w wyniku naruszenia ciągłości tkanek np. WZW typu B, C – poprzez stałe monitorowanie przestrzegania reżimu sanitarnego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki służby zdrowia
5. Działania edukujące społeczeństwo poprzez realizację programów i informacji prasowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Media lokalne
3. Poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania otyłości.			
1. Prowadzenia nadzoru sanitarnego nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu żywności o właściwej jakości zdrowotnej odpowiadającej potrzebom zdrowotnym modelu żywienia (prawidłowość znakowania środków spożywczych – etykiety powinny zawierać czytelną i użyteczną informację dla podejmowania decyzji konsumenckich w zakresie odżywiania).	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
2. Prowadzenie ewaluacji stosowanej w zakładach produkcji i obrotu żywnością zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz procedur kontroli wewnętrznej opartej na zasadach HACCP.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
3. Prowadzenie oceny sposobu realizacji żywienia w obiektach żywienia zbiorowego (stołówki szkolne, przedszkolne, kolonijne, stołówki w domach pomocy społecznej, szpitalu).	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
4. Opracowanie i wdrażanie programów dotyczących diety i aktywności fizycznej poszczególnych grup wiekowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
5. Upowszechnianie zasad prawidłowego żywienia ze szczególnym zwróceniem uwagi na większe spożywanie owoców i warzyw – szczególnie sezonowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID

6. Upowszechnianie wiedzy o składzie i wartości odżywczej produktów żywnościowych oraz znakowaniu żywności w celu umożliwienia konsumentom dokonania świadomego wyboru.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID
4. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych			
1. Wspieranie inicjatyw środowisk lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania ich problemów oraz promocji zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży jako grup ryzyka, wymagających działań na rzecz tworzenia form bezpieczeństwa i wartościowego spędzania czasu wolnego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA	Samorząd: - powiatowy - gminny
2. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat profilaktyki uzależnień, propagowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Poradnia psychologiczno-pedagogiczna Placówki służby zdrowia Media lokalne
3. Tworzenie programów profilaktycznych, których zadaniem będzie uświadomienie zagrożeń.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA	Samorząd: - powiatowy - gminny SANEPID Placówki służby zdrowia Placówki edukacyjne Policja
5. Podniesienie jakości świadczonych usług medycznych			
1. Rozwój infrastruktury służby zdrowia.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Środki zewnętrzne, w tym unijne NFZ	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki

2. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, dostosowanej do wymogów jakie powinny być spełnione zgodnie z obowiązującymi przepisami.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki służby zdrowia
3. Rozszerzenie zakresu świadczeń diagnostycznych poprzez doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną szpitala powiatowego w Wyszkanie, m.in. zakup tomografu komputerowego.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy, - gminny - wojewódzki PFRON	Samorząd: - powiatowy - gminny NFZ
4. Podejmowanie działań w kierunku pozyskania wykwalifikowanej kadry medycznej oraz zapewnienie możliwości podnoszenia poziomu umiejętności i awansu zawodowego zatrudnionym.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy, - gminny NFZ	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki edukacyjne Placówki służby zdrowia
5. Realizacja ustawy i ratownictwie medycznym, budowa lądowiska spełniającego wymogi zgodnie z obowiązującymi przepisami.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy

4. Niepełnosprawność

TWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM WARUNKÓW DO PEŁNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM, ICH INTEGRACJI ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych oraz usprawnienie systemu informacji dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych.			

	1. Zintegrowanie działań samorządów terytorialnych, instytucji, sektora pozarządowego, podmiotów gospodarczych oraz środowiska osób niepełnosprawnych dla pełnego zdiagnozowania problemu, programowania działalności oraz monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - wojewódzki - powiatowy Środki unijne PFRON	Samorząd - powiatowy
	2. Inicjowanie i organizowanie dla samorządów lokalnych i sektora pozarządowego szkoleń w zakresie problematyki niepełnosprawności	2008 – 2015	Samorząd - wojewódzki - powiatowy	Samorząd - powiatowy - wojewódzki
	3. Usprawnienie przepływu informacji kierowanej do osób niepełnosprawnych i ich rodzin,	2008 – 2015	Samorząd - powiatowy PFRON Środki unijne	Samorząd - powiatowy PFRON
	4. Wspieranie inicjatyw tworzenia i rozwijania działalności grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki wojewoda	Samorząd - gminny - powiatowy Organizacje pozarządowe
2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.				
	1. Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON	Placówki edukacyjne Organizacje pozarządowe Samorzady terytorialne
	2. Edukacja społeczna poprzez promowanie i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Organizacje pozarządowe
	3. Wspieranie i promowanie działalności podmiotów działających na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON

	4. Realizacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON Środki unijne	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON PCPR PUP Organizacje pozarządowe
3. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia.				
	1. Zdiagnozowanie i monitorowanie potrzeb w środowiskach lokalnych w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - powiatowy - wojewódzki PFRON Środki unijne	Samorząd - powiatowy - wojewódzki
	2. Zapewnienie dostępu do edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki MEN	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Placówki edukacyjne
	3. Zwiększenie dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - wojewódzki MEN	Samorząd - gminny
	4. Stworzenie aktualnych warunków sprzyjających budowaniu systemu kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON Środki unijne	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda
4. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji.				
	1. Opracowywanie programów i wspieranie działań profilaktycznych w zakresie edukacji prozdrowotnej,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON Środki unijne	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Placówki edukacyjne SANEPID Służba zdrowia

	2. Umożliwienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, rehabilitacji leczniczej i poradnictwa specjalistycznego w najbliższym środowisku.	2008 – 2015	Samorząd - powiatowy - wojewódzki NFZ Wojewoda	Samorząd - powiatowy - wojewódzki Wojewoda OPSy PCPR Służba zdrowia
	3. Rozszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych i podniesienie ich standardów,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON Środki unijne NFZ	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda
	4. Wspieranie działań związanych z usamodzielnieniem osób niepełno-sprawnych,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PFRON Środki unijne	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki Wojewoda Organizacje pozarządowe
	5. Wspieranie inicjatyw umożliwiających udział osób niepełno-sprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym i sportowym.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON	Samorząd - gminny - powiatowy PCPR GOK MOSIR Organizacje pozarządowe
5. Tworzenie warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.				
	1. Stworzenie bazy danych na temat osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej i rozpoznawanie aktualnych potrzeb rynku pracy,	2008 – 2015	Fundusz pracy PFRON Samorząd - powiatowy - wojewódzki	Samorząd - powiatowy - wojewódzki PUP Organizacje pozarządowe
	2. Poprawa warunków sprzyjających wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON	PUP
	3. Wspieranie i promowanie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki	PUP Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki
6. Tworzenie dostępnego środowiska dla osób niepełnosprawnych.				

	1. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON Środki unijne	PCPR Samorząd - gminny - powiatowy -wojewódzki
	2. Monitorowanie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych,	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON Środki unijne	Właściciele obiektów użyteczności publicznej Samorząd - gminny - powiatowy -wojewódzki
	3. Zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i inne środki pomocnicze.	2008 – 2015	Samorząd - gminny - powiatowy - wojewódzki PFRON NFZ	Samorząd - gminny - powiatowy -wojewódzki PCPR

5. Rynek pracy

ROZWIJANIE AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY W ZAKRESIE AKTYWIZACJI BEZROBOTNYCH, WSPIERANEJ PRZEZ REALIZACJĘ SEKTOROWYCH I REGIONALNYCH PROGRAMÓW, W TYM Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO.

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Podniesienie wiedzy i świadomości dotyczącej rynku pracy poprzez wzmocnienie dialogu społecznego i współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkanie z instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych			
1. Doskonalenie współpracy między jednostkami pomocy społecznej a publicznymi służbami zatrudnienia, prywatnymi agencjami zatrudnienia i instytucjami szkoleniowymi, gminnymi centrami informacji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie i Powiatową Radą Zatrudnienia.	2008 – 2015	Nie dotyczy	OPS PUP PCPR Instytucje szkoleniowe

	2. Diagnozowanie i monitorowanie niekorzystnych zjawisk społecznych będących efektem bezrobocia.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy	PUP OPS Samorząd: - gminny Gminne centra informacji
	3. Opracowywanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących.	2008 – 2015	EFS Fundusz Pracy Powiat	PUP OPS Gminy
2. Łagodzenie skutków długotrwałego bezrobocia i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy.				
	1. Aktywizacja bezrobotnych poprzez następujące instrumenty rynku pracy: - szkolenia; - staże; - przygotowanie zawodowe; - prace interwencyjne; - roboty publiczne; - prace społecznie użyteczne; - refundację środków na wyposażenie lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego; - przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej	2008 – 2015	Fundusz Pracy EFS Gminy Powiat pracodawcy	Gminy PUP OPS PCPR Pracodawcy Powiat Instytucje szkoleniowe
	2. Współpraca pracowników jednostek pomocy społecznej, prywatnych agencji zatrudnienia, instytucji szkoleniowych i publicznych służb zatrudnienia w zakresie umiejętności aktywizowania zawodowego osób bezrobotnych.	2008 – 2015	Nie dotyczy.	PUP Gminy Prywatne agencje zatrudnienia Instytucje szkoleniowe Gminne centra informacji OPS
	3. Skupienie działań ograniczających dyskryminację przez pracodawców lokalnego rynku pracy.	2008 – 2015	Nie dotyczy	PUP Instytucje szkoleniowe Samorząd: - gminny - powiatowy
3. Podniesienie poziomu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.				

1. Opracowywanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na rzecz zatrudnienia osób społecznie wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem.	2008 – 2015	Fundusz Pracy EFS	PUP; Samorządy: - gminny - powiatowy Pracodawcy OPS Jednostki szkoleniowe
2. Wdrażanie i realizacja lokalnych programów przeciwdziałania bezrobociu.	2008 – 2015	-Fundusz Pracy EFS Samorząd: - gminny - powiatowy	PUP Samorządy: - gminny - powiatowy Pracodawcy OPS Jednostki szkoleniowe Gminne centra informacji

6. Bezpieczeństwo publiczne

**CEL STRATEGICZNY: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
MIESZKAŃCÓW POWIATU WYSZKOWSKIEGO**

Cele operacyjne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Realizator
1. Ochrona dzieci i młodzieży przed patologiami społecznymi			
1. Diagnozowanie zjawiska patologii społecznych w rodzinie, szkole oraz innych miejscach użyteczności publicznej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki PARPA	Samorząd: - powiatu - gminy Poradnia psychologiczno- pedagogiczna Policja Straż miejska
2. Organizowanie w różnego typu placówkach oświatowych różnych form promujących zasady bezpiecznych zachowań społecznych,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki oświatowe i edukacyjne Policja Straż miejska Poradnia psychologiczno - pedagogiczna

3. Stworzenie możliwości społecznie aprobowanego sposobu spędzania czasu wolnego – tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki edukacyjne MOSIR
4. Profesjonalne przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy młodzieży w utrzymaniu abstynencji,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - wojewódzki Wojewoda PARPA	Samorząd: - wojewódzki - powiatowy MCPS
5. Objęcie opieką rodzin dysfunkcyjnych,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny GOPSy PCPR Placówki oświatowe
6. Aktywizowanie i wspieranie organizacji młodzieżowych,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminy Poradnia psychologiczno - pedagogiczna Placówki oświatowe
7. Rozbudowa sieci środowiskowych ognisk wychowawczych, klubów i świetlic socjoterapeutycznych	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny
2. Ograniczenie zjawisk kryminogennych, chuligaństwa i wandalizmu.			
1. Poprawa rozpoznania środowiska nieletnich pod kątem dokonywania przestępstw oraz ujawniania nieletnich sprawców czynów karalnych.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Straż miejska Powiatowa Komenda Policji
2. Monitorowanie i rozpoznawanie miejsc najbardziej sprzyjających zachowaniom patogennym.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Powiatowa Komenda Policji Straż miejska
3. Organizowanie profesjonalnego nadzoru, umożliwiającego skuteczne i szybkie reagowanie na przestępstwa i wykroczenia.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Powiatowa Komenda Policji Straż miejska
4. Kontrola miejsc gromadzenia się młodzieży i jej legitymowanie.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Powiatowa Komenda Policji Straż miejska

5. Poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Powiatowa Komenda Policji Straż miejska
6. Informowanie o zagrożeniach bezpieczeństwa publicznego i sposobach ich unikania.	2008 – 2015	Wojewódzka Komenda Policji	Powiatowa Komenda Policji Straż miejska
7. Realizacja programów profilaktyczno-informacyjnych dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	MEN Samorządy terytorialne PARPA	Placówki edukacyjne KPP Straż miejska
8. Podejmowanie działań związanych ze zmianą świadomości społecznej w zakresie dbania o bezpieczeństwo własne i własnej rodziny.	2008 – 2015	Samorząd - wojewódzki Wojewódzka Komenda Policji	MCPS Komenda Policji Placówki opiekuńczo-wychowawcze
3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym: alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej.			
1. Zapobieganie przestępczości i demoralizacji nieletnich poprzez wdrażanie szkolnych programów profilaktyki.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki MEN	Samorząd: - powiatowy - gminny Policja Organizacje pozarządowe Placówki edukacyjne
2. Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem poprzez rozpowszechnianie ofert pomocy dla rodziny osoby uzależnionej.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki PARPA Komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Poradnia uzależnień MONAR Komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych OPSy
3. Ograniczenie zjawisk uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych - kontrola podmiotów zajmujących się sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych.	2008 – 2015	PARPA MONAR Komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	MONAR OPSy Policja Samorząd gminny
4. Podejmowanie działań restrykcyjnych wobec osób udostępniających dzieciom i młodzieży środki odurzające.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny	Straż miejska Policja

5. Tworzenie jednorodnego, rodzinno-szkolnego środowiska wychowawczego.	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki	Samorząd: - gminny - powiatowy - wojewódzki
6. Readaptacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych.	2008 – 2015	NFZ PARPA MONAR Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Poradnia uzależnień MONAR OPSy Organizacje pozarządowe
7. Realizacja procedury interwencyjnej policji, tzw. „Niebieskiej Karty”.	2008 – 2015	W ramach środków na bieżące funkcjonowanie KPP i OPSów	KPP GOPSy
4. Integracja podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego.			
1. Zwalczanie źródeł przestępczości – współpraca policji z innymi podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa publicznego; instytucjami rządowymi oraz pozarządowymi	2008 – 2015	Samorząd - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Policja Organizacje pozarządowe
2. Informowanie obywateli o zagrożeniach i sposobach ich unikania – propagowanie różnych form informacyjnych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny	Samorząd: - powiatowy - gminny Policja Straż miejska Media lokalne
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.			
1. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów dotyczących profilaktyki zachowań agresywnych i przemocy rówieśniczej w środowisku dzieci i młodzieży.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny MEN	Samorząd: - powiatowy - gminny Placówki edukacyjne
2. Wdrażanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy i sprawców przemocy domowej, realizowanych w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej i innych placówkach.	2008 – 2015	Wojewoda	Samorząd: - powiatowy PCPR
3. Wspieranie stowarzyszeń i środowiskowych grup samopomocowych, wspieranie członków rodzin, dotkniętych przemocą rodzinną.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki
6. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.			

1. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktyki uzależnień.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki PARPA Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki OPSy Poradnia psychologiczno- - pedagogiczna
2. Tworzenie systemu profilaktycznych programów i redukcji szkód we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, działającymi w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki PARPA, Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Organizacje pozarządowe Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna OPSy
7. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używaniu i ograniczania dostępności do środków psychoaktywnych.			
1. Inicjowanie i koordynowanie programów w zakresie wiedzy o narkomanii i mechanizmach uzależnień,	2008 – 2015	Samorząd: - gminny - wojewódzki - powiatowy PARPA, Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd: - powiatowy - gminny MONAR OPSy Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna SANEPID Policja
2. Inicjowanie i koordynowanie programów szkoleniowych w zakresie diagnozowania problemu i budowania lokalnych strategii przeciwdziałania narkomanii,	2008 – 2015	Samorząd: - powiatu - gminy - wojewódzki	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki MCPS Poradnia Psychologiczno- -Pedagogiczna
3. Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących diagnozę problemu używania narkotyków na terenie szkoły i realizację programów profilaktycznych.	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy - gminny - wojewódzki Wojewoda	Samorząd: - powiatowy - gminny MONAR Placówki edukacyjne Poradnia Psychologiczno- -Pedagogiczna
4. Realizacja Powiatowego Programu Poprawy Zapobiegania Przestępczości	2008 – 2015	Samorząd: - powiatowy	Samorząd: - powiatowy

<p>oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego „Bezpieczne Mazowieckie – Bezpieczny Powiat Wyszkowski 2008-2010”</p>		<p>- gminy - wojewódzki Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych Komenda Woj. Policji</p>	<p>- gminny - wojewódzki Gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych Powiatowa Komenda Policji</p>
---	--	--	--

PRZEWODNICZĄCA RADY

Margareta Blesik - Nasiadko